

"Hän kuiskasi minulle
kolme kaunista sanaa.
Sijoitetun pääoman
tuotto."

Raisa, liiketalouden opiskelija, Lahti

OPINTO-OPAS 2010 – 2011

**Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden ala**

**Liiketalouden koulutusohjelma 210 op
Taloushallinto**

Lahden ammattikorkeakoulu

LIIKETALOUDEN KOULUTUSOHJELMA

Tutkinto

Koulutusohjelma johtaa liiketalouden ammattikorkeakoulututkintoon.

Tutkintonimike

Tradenomi

Laajuus

210 op, 3,5 vuotta

Koulutusohjelman opinnoista ja tutkinnoista vastaa Liiketalouden ala, Lahti.

Liiketalouden perusopinnojen jälkeen opiskelija valitsee yhden koulutusohjelmansa suuntautumisalan, jossa voi edelleen erikoistua valitsemalleen asiantuntijuuspolulle.

Suuntautumisalat

Markkinointi

Taloushallinto

Johtaminen ja viestintä

Yrittäjyyspolku

Osaamistavoitteet

Opintojen tavoitteena on kehittyä työelämän yleisten osaamistavoitteiden sekä koulutusohjelmakohtaisten osaamistavoitteiden mukaiseksi asiantuntijaksi, joka selviytyy tulevaisuuden yritys-elämässä erilaisista työtehtävistä. Työelämässä selviytymiseen tarvitaan jatkuvaa itsensä kehittämistä, eettistä osaamista, viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, kehittämistoiminnan osaamista, organisaatio- ja yhteiskuntaosaamista sekä kansainvälisyysosaamista. Näiden yleisten työelämävalmiuksien lisäksi eri koulutusohjelmilla on omat osaamistavoitteensa. Liiketalouden koulutusohjelmassa kehitetään liiketoimintaosaamista, kielitaitoa ja kansainvälisyysosaamista, kykyä kokonaisuuksien hallintaan sekä kannustetaan vaihtoehtoisia opintopolkuja tarjoamalla toisaalta monialaisen osaamisen ja toisaalta oman alan asiantuntijuuden kartuttamiseen.

Opintojen rakenne ja oppimisprosessi

Opinnoissa on keskeistä konstruktivisen, ymmärtävän ja soveltavan oppimisen periaate. Laajoja ammattialan asiakokonaisuuksia opitaan tiiviissä yhteydessä käytännön työelämään. Käytäntöä oppimiseen tuovat erityisesti ongelmanratkaisu-, case- ja projektioppimismenetelmät.

Perusopinnot

Tutkintoon sisältyy pääasiallisesti ensimmäisenä opiskeluvuonna suoritettavat koko ammattikorkeakoulun yhteiset opinnot (14 op) ja liiketalouden yhteiset perusopinnot (56 op). Perusopinnoissa opiskelija hankkii yleiset liiketoimintaosaamisen valmiudet ja valmentautuu tutkivaan oppimiseen.

Ammattiopinnot

Toisena ja kolmantena opiskeluvuonna opiskelija perehtyy valitsemansa suuntautumisalan erityisosaamiseen myös kansainvälisesti, soveltaa oppimaansa ja hankkii työyhteisössä tarvittavat tutkimus- ja kehittämisvalmiudet. Valitsemallaan suuntautumisalalla opiskelija voi valita oman asiantuntijuuspolkunsaa ammattiopinnojen tarjonnasta. Ammattiopinnot muodostuvat moduleista, joissa aihealueen sisälle rakentuu laaja näkökulma tarkasteltavaan asiakokonaisuuteen. Vapaavalintaiset opinnot (15 op) tukevat opiskelijan erikoistumista valitsemallaan polulla.

Työharjoittelu ja opinnäytetyö

Opiskelija soveltaa ja syventää ammatillista osaamistaan työelämässä toteutettavalla harjoittelujaksolla (30 op) ja soveltaa myös tutkijan taitojaan laatimalla työelämälähtöisen opinnäytetyön (15 op).

LIIKETALOUDEN KOULUTUSOHJELMA

Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto 210 op

Koulutuksen tavoitteet ja sisältö

Opiskelija hankkii valmiudet hoitaa itsenäisesti ja monipuolisesti yritystaloudellista, hallinnollista ja liikkeenjohdollista asiantuntijuutta edellyttäviä tehtäviä sekä toisen palveluksessa että itsenäisenä yrittäjänä.

Suuntautumisalue kouluttaa ammattilaisia, joilla on kyky hahmottaa yrityksen taloutta kokonaisvaltaisesti myös kansainvälisessä toimintaympäristössä. Valmistuneet työskentelevät esim. laskenta-assistentteina, kirjanpitäjinä, yritystutkijoina, controllereina tai talouspäälliköinä.

KOULUTUSOHJELMAN PERUSOPINNOT 70 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
Ammattikorkeakoulun yhteiset perusopinnot 14 op					
01SUOA Asiantuntijaviestintä 3 op	3				3
01PINFO Informaatiolukutaito 1 op	1				1
01RUO Ruotsin kieli 3 op	3				3
01ENG Vieras kieli ja viestintä 3 op	3				3
01PJYT Yrittäjyysopinnot 4 op		4			4
Toimiva yritys 21 op					
04LII802/1 Tuloksellinen työskentely 5 op	5				5
04LII602/2 Henkilöstö 4 op	4				4
04LII602/3 Talouden ohjaus 4 op	4				4
04LII602/4 Asiakassuhteet ja markkinointi 4 op	4				4
04LII602/5 Logistiikka 4 op	4				4
Yrityksen ulkoinen toimintaympäristö 6 op					
04LII602/6 Yritys ja kansantalous 3 op	3				3
04LII602/7 Yrityksen juridinen toimintaympäristö 3 op	3				3
Työvälineet 10 op					
04LII603/1 Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit 6 op	6				6
04LII603/2 Talous- ja rahoitusmatematiikka 4 op	4				4
Kielet ja viestintä 19 op					
04LII604/1 Yritysviestintä 4 op	4				4
1. vieras kieli 9 op					9
2. vieras kieli 6 op					6

AMMATTIOPINNOT 80 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	Σ
04TAL801 Kirjanpito ja tilinpäätös 10 op					
04TAL801/1 Kirjanpidon erityiskysymyksiä 3 op			3		3
04TAL801/2 Atk-sovellukset 3 op			3		3
04TAL801/3 Tilinpäätöksen laadinta 4 op			4		4
04TAL802 Verotus ja tilinpäätössuunnittelu 10 op					
04TAL802/1 Vero-oikeus 3 op			3		3
04TAL802/2 Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu 3 op			3		3
04TAL802/3 Arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiä 2 op			2		2
04TAL802/4 Kansainvälinen arvonlisäverotus 2 op			2		2
04TAL804 Kannattavuuden hallinta 10 op					
04TAL804/1 Talousmatematiikka 2 op		2			2
04TAL804/2 Tietotekniikka 2 op		2			2
04TAL804/3 Johdon laskentatoimi 4 op		4			4
04TAL804/4 Asiakassuhteet 2 op		2			2

04TAL805 Henkilökohtainen kansainvälistyminen 3 op		3		3
04TAL806 Taloushallinnon projekti 5 op		5		5
04LIY801 Ideasta yritystoiminnaksi 10 op				
04LIY801/1 Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op		5		5
04LIY801/2 Liiketoimintaoikeus ja –suunnitelma 5 op		5		5
04TUT600 Tutkimusorientaatio 10 op				
04TUT601 Tutkimusprosessi 5 op		5		5
04TUT602 Kvantitatiiviset menetelmät ja raportointi 5 op ¹⁾		5		
04TUT603 Kvalitatiiviset menetelmät ja raportointi 5 op ¹⁾		5		
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot 22 op		22		22

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	∑
Vapaasti valittavat opinnot 15 op			15		15

HARJOITTELU 30 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	∑
Harjoittelu 30 op			30		30

OPINNÄYTETYÖ 15 OP	Suoritusvuosi				
	1	2	3	4	∑
Opinnäytetyö 15 op			15		15

1) Valittava toinen opintojakso. Molemmat opintojaksot sisältävät Tieteellisen kirjoittamisen 2 op.

KOULUTUSOHJELMAN PERUSOPINNOT 70 OP

Ammattikorkeakoulun yhteiset perusopinnot 14 op

Toteutetaan Lahden ammattikorkeakoulun yleisen suunnitelman mukaisesti.

Toimiva yritys 21 op

04LII802/1 TULOKSELLINEN TYÖSKENTELEY 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tutustuu erilaisiin oppimismenetelmiin, joita sovelletaan opintojen aikana.
- hankkii asenteelliset ja käsitteelliset valmiudet tehdä töitä tiimissä ja yhteistyöverkostoissa.
- hankkii projekti- ja tiimityöskentelyn perustaidot, joiden myötä hänellä on valmiudet osallistua projektityöskentelyyn ja johtaa erilaisia projekteja
- hankkii asenteelliset ja käsitteelliset valmiudet ymmärtää innovatiivisen kulttuurin merkityksen erilaisissa organisaatioissa.
- tutustuu luovaan ajatteluun, systemaattisen innovaatioprosessin vaiheisiin ja keskeisiin metodeihin.

Sisältö

Oppimistyylit, oman oppimisen arviointi, ongelmakeskeisiin oppimismenetelmiin tutustuminen, tiimityön perusteet, projektinhallinta, innovaatiotoiminta ja luova ajattelu.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen lähiopetukseen ja tutorointiin, oppimistehtävät ja yritysportfolio,

Opiskelumateriaali

Luennoilla jaettava materiaali, omat muistiinpanot.

04LII602/2 HENKILÖSTÖ 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää organisaatioiden keskeisimpien henkilöstötoimintojen merkityksen
- osaa työelämän keskeisimmät pelisäännöt
- osaa hahmottaa organisaatorakenteita
- ymmärtää organisaatiokulttuurin ja arvojen merkityksen.

Sisältö

Henkilöstöjohtaminen ja –toiminnot, työelämän pelisäännöt, organisaatio käsitteenä ja organisaatorakenteet, organisaatiokäyttytyminen ja –kulttuuri.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus lähiopetuksessa, oppimistehtävät, portfolio ja tentti.

Opiskelumateriaali

Viitala R., 2007. Henkilöstöjohtaminen: Strateginen kilpailutekijä, Edita, Helsinki.

04LII602/3 TALOUDEN OHJAUS 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taloushallinnon merkityksen osana yrityksen toimintaa
- perehtyy laskentatoimen osa-alueisiin ja tehtäviin sekä kannattavuusajatteluun
- osaa hyödyntää katetuottolaskentaa markkinointi- ja palveluyrityksissä
- sisäistää budjetointiprosessin vaiheet ja oppii laatimaan lyhyen tähtäimen tavoite- ja tarkkailulaskelmia.

Sisältö

Talousohjaus osana yrityksen toimintaa, laskentatoimen tehtävät, kustannuskäsitteet, katetuottolaskenta, markkinointi- ja palveluyrityksen kannattavuuden seuranta, hinnoittelu, budjetointi.

Suoritustapa ja arviointi

Tentti ja portfolio

Opiskelumateriaali

Jyrkkiö, E. & Riistama, V. 2006. Laskentatoimi päätöksenteon apuna. WSOY, Porvoo.

04LII602/4 ASIAKASSUHTEET JA MARKKINOINTI 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää asiakaslähtöisen ajattelutavan merkityksen liiketoiminnassa
- hallitsee markkinoinnin peruskäsitteet ja tehtävät yrityksessä
- osaa soveltaa markkinointia asiakaslähtöisesti.

Sisältö

Asiakassuhdemarkkinoinnin perusteet, markkinoinnin sisäinen ja ulkoinen toimintaympäristö, kuluttajan käyttäytyminen ja ostopäätöksen teko, markkinoinnin kilpailukeinot: tuote, hinta, saatavuus ja markkinointiviestintä.

Suoritustapa ja arviointi

Lähiopetus, tentti ja yritysportfolio

Opiskelumateriaali

Bergström, S. & Leppänen, A. 2003. Yrityksen asiakasmarkkinointi. Edita, Helsinki.

04LII602/5 LOGISTIIKKA 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee logistiikan terminologian
- ymmärtää arvoketjun muodostumisen ja logistiikan mahdollisuudet vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen
- tuntee ostoprosessin, varastoinnin sekä tuotannon perusteet
- saa valmiuksia käyttää toiminnan kehittämisen ja valvonnan menetelmiä
- ymmärtää toimitusehtolausekkeet toimitusta ohjaavana kauppasopimuksen osana.

Sisältö

Logistiikkakäsite, ostotoiminta, toimitusehtolausekkeet, varastointi, tuotannon perusteet, menetelmiä: varaston kiertonopeus, toimituserän koon määrittäminen, ABC-analyysi jne.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen lähiopetukseen, vierailija/vierailu, yritysportfolio, kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Opintopaketti, luentomateriaali.

Yrityksen ulkoinen toimintaympäristö 6 op

04LII602/6 YRITYS JA KANSANTALOUS 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää kansantalouden toiminnan peruslainsäädännön
- hallitsee kuluttaja- ja tuottajateorian peruskäsitteet
- ymmärtää markkinamekanismin toiminta-ajatuksen
- ymmärtää suhdannevaihtelun perusajatuksen
- ymmärtää työttömyyden ja inflaation syyt ja seuraukset
- hallitsee talouspoliittisen vaikuttamisen perusteet.

Sisältö

Mikro- ja makrotalousteorian peruskäsitteet, hyödykemarkkinoiden perusmallit, kiertokulkuajattelu, työllisyys ja inflaatio, suomalainen suhdannevaihtelu, finanssi- ja rahapolitiikan perusajatus.

Suoritustapa ja arviointi

Lähiopetus, oppimistehtävät, lopputentti.

Opiskelumateriaali

Pekkarinen, J & Sutela, P. 2004. Avain kansantaloustieteeseen. WSOY, Porvoo.

04LII602/7 YRITYKSEN JURIDINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija oppii

- hahmottamaan, miten Suomen oikeusjärjestys/-järjestelmä toimii ja mistä osista se rakentuu
- hahmottamaan, miten yritystoiminnan juridiikka toimii sopimusten laatimisen, tulkinnan, täydentämisen, sopimusrikkomusten sekä tuomioistuintoiminnan osalta.
- toimimaan aktiivisesti ja oikein yrityksen edustajana käytännön sopimusoikeudellisissa ongelmatilanteissa.

Sisältö

Suomen oikeusjärjestyksen/-järjestelmän, lainkäytön sekä täytäntöpanon perusteet, Suomen sopimusoikeuden perusteet. Kaikkia kurssilla esiin tulevia ilmiöitä pyritään tarkastelemaan yritystoiminnan ja käytännön näkökulmasta.

Suoritustapa ja arviointi

Opiskelijat osallistuvat kyseisen aihealueen tietoiskuluennoilta, joiden lopussa jaetaan laajahko tapaus ryhmässä ratkaistavaksi. Opiskelijat pohtivat tapauksia ryhmissä sekä valmistautuvat ratkaisemaan tapauksen *perustelujen kera*. Kunkin aihealueen lopuksi kokoonnutaan yhdessä ratkaisemaan aihealuetta koskeva tapaus. Opiskelijat soveltavat teoriaa itsenäisissä tehtävissä, jotka arvioidaan. Tehtävien ratkaisut käsitellään ennen tenttiä.

Opintojakson hyväksytyt suorittaminen edellyttää tentin hyväksytyä suorittamista (12/24 pistettä) sekä itsenäisten tehtävien palauttamista reppuun (keskustelupalstalle keskusteluotsikon ”kotitehtävät” alle). Tentti on pääosin soveltava (ei esseekysymyksiä) ja perustuu täysin luentoihin, kotitehtäviin sekä case-harjoituksiin. Hyvin tehdystä case-harjoituksesta ryhmän jäsenet voivat kukin saada 0-2 pistettä tenttiin.

Opiskelumateriaali

Opiskelumateriaalina ovat luennot (tietoiskut + tapausharjoitukset) sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali. Muuna, tukevana, opiskelumateriaalina: Ojajärvi, Vainio (toim.); Ammattikorkeakoulun juridiikka I, uusien painos (kurssin aihealueita koskevin osin).

Työvälineet 10 op**04LII603/1 TEKSTIT, TAULUKOT JA ESITYSMATERIAALIT 6 OP****Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa käyttää työvälineohjelmia liiketalouden tehtävissä.

Sisältö

SFS-standardin mukaisten asiakirjojen laatiminen tekstinkäsittelyohjelmalla, tyylien käyttö tekstinkäsittelyssä, laskentamallien laatiminen ja havainnollistaminen taulukkolaskentaohjelmalla, diaesityksen tuottaminen suunnittelumallia käyttäen esitysgrafiikkaohjelmalla.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, portfolio ja tentti.

Opiskelumateriaali

Hypönen, Annikki. Word 2003 – tekstinkäsittely. Visual-sarja. ISBN 951-846-203-8

Manu, Petri, Pulkkinen, Heljä. Excel 2003 – taulukkolaskenta. Visual-sarja. ISBN 951-846-211-9

Luennoitsijan ilmoittama materiaali.

04LII603/2 TALOUS- JA RAHOITUSMATEMATIIKKA 4 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- hallitsee talouselämässä tarvittavat keskeiset talousmatematiikan laskentamenetelmät

- tuntee niiden käyttöarvon erityisesti rahaan liittyvissä käytännön tilanteissa.

Sisältö

Prosenttilaskennan soveltaminen verotusta, hinnoittelua ja rahan kotimaista ja ulkomaista arvoa käsittelevissä tehtävissä, indeksien merkitys talouselämää analysoitaessa, korko- ja koronkorkolaskenta selvittäessä pääoman hintaa, tuottoa ja kannattavuutta, säännönmukaisesti toistuvien talletusten ja maksujen hallinta, rahoitusmuodot.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset

Aktiivisuus laskuharjoituksissa, portfolio ja tentti.

Opiskelumateriaali

Saaranen, P., Kolttola, E., Pösö J. 2003. Liike-elämän matematiikka. Edita Prima Oy, Helsinki

Kielet ja viestintä 19 op**04LII604/1 YRITYSVIESTINTÄ 4 OP****Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- ymmärtää viestinnän merkityksen liiketoiminnassa tuloksenteon välineenä sekä viestinnän ja organisaatorakenteen yhteyden

- osaa toteuttaa yrityksen sisäistä viestintää ja valita viestintään tarkoituksenmukaiset keinot ja kanavat

- pystyy kirjoittamaan yrityksen kaupalliset viestit ja tiedotteet ja rakentamaan teksteillään myönteistä yrityskuvaa

- hahmottaa rekrytointiprosessin työnantajan näkökulmasta ja osaa markkinoida itseään rekrytointitilanteessa

- harjoittaa työelämän keskeisiä esiintymistaitoja

- mieltää kielen hallitsemisen työnteon välineenä ja onnistuneen viestinnän edellytyksenä.

Sisältö

Yritysviestinnän periaatteet ja tehtävät, yritysviestintä maineenhallinnan osana, sisäisen viestinnän merkitys, keinot ja kanavat, kaupankäynnin tekstit ja tiedotteet sekä yrityksen rekrytointiin liittyvä viestintä.

Edeltävät opinnot

01SUOA Asiantuntijaviestintä 4 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset ja portfolio.

Opiskelumateriaali

Mattila, H., Ruusunen, T. ja Uola, K. 2006. Viestinnän työkaluja AMK-opiskelijalle. Helsinki: WSOY. Juholin, E. 2008. Viestinnän vallankumous. Löydä uusi työyhteisöviestintä. Helsinki: WSOYpro. Kurssilla ilmoitettava materiaali.

1. Vieras kieli 9 op

2. Vieras kieli 6 op

Ks. kuvaukset kuluvan vuoden Liiketalouden kieliopinnot tiedostosta.

AMMATTIOPINNOT 80 OP**04TAL801 Kirjanpito ja tilinpäätös 10 op****Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- syventää kirjanpidon osaamista perehtymällä erityiskysymyksiin ja eri yhteisöjen tilinpäätöskäytäntöihin
- kykenee laatimaan itsenäisesti yrityksen kirjanpidon ja tilinpäätöksen atk-perusteisesti
- ymmärtää atk-ohjelman rakenteen ja toiminnan sekä sähköisen taloushallinnon toimivuuden
- osaa hyödyntää taulukkolaskentaohjelmaa kirjanpitoaineiston jatkokäsittelyssä ja raportoinnissa.

04TAL801/1 KIRJANPIDON ERITYISKYSYMYKSIÄ 3 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa kirjata erilaisia liiketapahtumia, esim. palkat ja kurssierot
- ymmärtää maksu- ja suoriteperusteisuuden eron
- hallitsee siirtyvät erät
- tuntee tilinpäätösasiakirjat.

Sisältö

Kirjanpidon erityiskysymykset

Tilinpäätöksen laadinnan periaatteet

Avoimen ja kommandiittiyhtiön oma pääoma ja voitonjako.

Edeltävät opinnot

Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, oppimistehtävät ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Tomperi, S. 2010. Käytännön kirjanpito + harjoituskirja. Edita Oyj.

04TAL801/2 ATK-SOVELLUKSET 3 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa toteuttaa kahdenkertaisen kirjanpidon atk-ohjelmaa hyväksikäyttäen
- hallitsee arvonlisäveron kirjanpitokäsittelyn
- kykenee laatimaan itsenäisesti pienen yrityksen tilinpäätöksen kokonaisuutena.

Sisältö

Atk-ohjelman hyödyntäminen, sähköinen taloushallinto, viranomaisraportointi.

Edeltävät opinnot

Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op, Kirjanpidon erityiskysymyksiä 3 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, oppimistehtävät.

Opiskelumateriaali

Tomperi, S. 2010. Käytännön kirjanpito + harjoituskirja. Edita Oyj.

04TAL801/3 TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTA 4 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- syventää kirjanpidon ja tilinpäätöksen laadinnan osaamista
- perehtyy eri yritysmuotojen hyvään tilinpäätöskäytäntöön

Sisältö

Hyvän kirjanpitotavan periaatteet, tilinpäätöksen sisältö ja toteutus, arvostus- ja jaksotuskysymykset, tilinpäätöksen julkistaminen, Kilan yleisohjeiden merkitys.

Edeltävät opinnot

Kirjanpidon erityiskysymyksiä 3 op ja Atk-sovellukset 3 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, oppimistehtävät ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Tomperi, S. 2009. Kehittyvä kirjanpitotaito + harjoituskirja. Edita Oyj

Kilan yleisohjeita ja wsoypro.fi.

04TAL802 Verotus ja tilinpäätössuunnittelu 10 op**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- saa yleiskuvan verojärjestelmästä sekä verotusta koskevien normien sisällöstä ja tavoitteista
- tuntee eri yritysmuotojen verokohtelun sekä yrittäjän ja yrityksen tuloverotuksen yhtymäkohdat
- ymmärtää oman henkilökohtaisen verotuksensa perusteet ja osaa hakea muutosta verotukseensa
- tuntee arvonlisäverotuksen perusteet sekä tilanteita kotimaan- ja ulkomaankaupan arvonlisäverotuksessa.

04TAL802/1 VERO-OIKEUS 3 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- saa yleiskuvan verojärjestelmästä sekä verotusta koskevien normien sisällöstä ja tavoitteista
- ymmärtää oman henkilökohtaisen verotuksensa perusteet ja osaa hakea muutosta verotukseensa

Sisältö

Verotuksen normilähteet, verotusmenettely ja muutoksenhaku, luonnollista henkilöä koskettavat verot.

Edeltävät opinnot

Liiketoimintaoikeus.

04TAL802/2 YRITYSVEROTUS JA TILINPÄÄTÖSSUUNNITTELU 3 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- tuntee luonnollisen henkilön tuloverojärjestelmän rakenteen ja yrityksen välittömän verotuksen perusteet
- ymmärtää elinkeinotoiminnan verotuksen keskeiset säännökset
- osaa suunnitella yrityksen tilinpäätöstä veronäkökulmasta

Sisältö

Tuloverojärjestelmän rakenne, yritysmuodon vaikutus verotukseen, elinkeinotoiminnan verotus ja verotettavan tulon laskeminen kirjanpidon pohjalta, yritysmuotoihin liittyvä tilinpäätös- ja verosuunnittelu.

Edeltävät opinnot

04LIY801/1Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, oppimistehtävät ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Tomperi, S. 2010. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu, WSOY.

04TAL802/3 ARVONLISÄVEROTUKSEN ERITYISKYSYMYKSIÄ 2 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa kotimaankauppaa harjoittavan yrityksen arvonlisäverotuksen toimintaperiaatteen
- tuntee kotimaankaupan arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiä ja osaa niiden kirjanpitokäsittelyn.

Sisältö

Arvonlisäverotuksen toimintaperiaate ja kotimaankaupan erityiskysymyksiä.

Edeltävät opinnot

04LIY801/1Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, oppimistehtävät ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Tomperi, S. 2009. Kehittyvä kirjanpito + harjoituskirja. Edita Oyj.
Internet-lähteet.

04TAL802/4 KANSAINVÄLINEN ARVONLISÄVEROTUS 2 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa ulkomaankauppaa harjoittavan yrityksen arvonlisäverotuksen toimintaperiaatteet
- tuntee kansainvälisen kaupan arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiä
- tietää vaadittavat dokumentit ja osaa täyttää ne soveltuvin osin

Sisältö

Kansainvälisen tavarakaupan arvonlisäverotus, kolmikantakauppa, kansainvälisten palvelujen verotus, tavaroiden myynti ulkomaisille kuluttajille, ulkomaalaispalautusmenettely, rekisteröintivelvollisuus Suomessa/ulkomaille, VIIES-järjestelmä, INTRASTAT-tilastointi.

Edeltävät opinnot

04LIY801/1Laskentatoimi ja rahoitussuunnittelu 5 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, oppimistehtävät ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Tomperi, S. 2009. Kehittyvä kirjanpito + harjoituskirja. Edita Oyj.
Internet-lähteet.

04TAL804 Kannattavuuden hallinta 10 op**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- ymmärtää kannattavuuden hallinnan merkityksen talouden ohjauksessa
- osaa rakentaa laskentamalleja, joilla tuotetaan informaatiota johdon päätöksenteon tueksi
- pystyy analysoimaan eri vaihtoehtojen vaikutuksia yrityksen menestymiseksi
- ymmärtää asiakaslähtöistä ajattelua yrityksen menestystekijänä
- kykenee ratkaisemaan lineaarista optimointia hyväksikäyttäen liiketaloudellisia ongelmia.

04TAL804/1 TALOUSMATEMATIIKKA 2 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- pystyy jäsentämään, analysoimaan ja ratkaisemaan liiketaloudellisia ongelmia lineaarista optimointia hyväksikäyttäen.

Sisältö

Kahden tuntemattoman lineaarinen epäyhtälöryhmä ja sen graafinen ratkaiseminen, lineaarista optimointia graafisesti, ongelman muotoilu lineaarisen optimoinnin mukaisesti, lineaarisen mallien ratkaisu sekä ratkaisun tulkinta.

Edeltävät opinnot

Taulukot -osa kurssista Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, oppimistehtävät.

Opiskelumateriaali

Opettajan jakama aineisto.

04TAL804/2 TIETOTEKNIikka 2 OP**Osaamistavoitteet**

Opiskelija

- osaa itsenäisesti ratkaista laskentaongelmia ja rakentaa laskentamalleja taulukkolaskennan avulla.
- ymmärtää tietokantojen ja tietokantakyselyiden merkityksen taloushallinnossa.

Sisältö

Laskentamallien rakentaminen taulukkolaskennan avulla, tietokantakyselyt.

Edeltävät opinnot

Taulukot -osa kurssista Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit, rinnakkaisuus Johdon laskentatoimi –kurssin kanssa.

Suoritustapa ja arviointi

Tunneilla tehtävät oppimistehtävät.

Opiskelumateriaali

Opettajan jakama aineisto.

04TAL804/3 JOHDON LASKENTATOIMI 4 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- hallitsee erilaisia laskentamenetelmiä ja kykenee analysoimaan erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia
- sisäistää johdon raportoinnin mahdollisuuksia johdon päätöksenteon apuna.

Sisältö

- johdon laskentatoimi ja kannattavuuslaskentamallit
- hinnoittelu, budjetointi, tasapainotettu mittaristo
- johdon raportointi ja sen tehtävät.

Edeltävät opinnot

Talouden ohjaus 4 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitukset, etätehtävät ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Jyrkkiö, E & Riistama, V. 2006. Laskentatoimi päätöksenteon apuna. WSOY.

Neilimo, K & Uusi-Rauva, E. 2009. Johdon laskentatoimi. Edita.

04TAL804/4 ASIAKASSUHTEET 2 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää asiakkuuksien hallinnan ja johtamisen merkityksen yrityksen menestyksen keskeisenä tekijänä
- opiskelija osaa soveltaa asiakaslähtöistä ajattelua organisaation toiminnassa.

Sisältö

Asiakaslähtöinen ajattelu, asiakkuuksien hallinnan ja johtamisen peruskäsitteet, asiakkuuksien hallinnan prosessit.

Edeltävät opinnot

Asiakassuhteet ja markkinointi 4 op.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, etätehtävä ja kirjallinen tentti.

Opiskelumateriaali

Hellman, K. & Värilä, S. 2009. Arvokas asiakas. Hämeenlinna. Karisto. Muu opintojakson aikana ilmoitettava materiaali.

04TAL805 Henkilökohtainen kansainvälistyminen 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää kansainvälistymisen merkityksen liiketoiminnassa ja osaa verkottua kansainvälisten toimijoiden kanssa
- parantaa valmiuksiaan toimia oman suuntautumisalansa kansainvälisissä tehtävissä.

Sisältö

Opintojakson sisältö määräytyy suoritustavan mukaan.

Suoritustapa ja arviointi

Opinnot voi suorittaa esim. osallistumalla

- opiskelijavaihtoon
- kansainvälisille intensiiviviikoille ulkomailla
- kansainvälisiin projekteihin
- erikseen sovittavat henkilökohtaista kansainvälistymistä tukevat opintojaksot

Kansainvälistymisopinnojen suorittamista varten opiskelijan on tehtävä 2. lukuvuoden aikana suunnitelma siitä, miten hän aikoo ne hoitaa. Em. suunnitelma on esitettävä hyväksyttäväksi vastuuolettajalle, joka antaa ohjeet ja hyväksymismerkinnän. Opiskelijoiden on laadittava pääsääntöisesti oppimispäiväkirja.

04TAL806 Taloushallinnon projekti 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa hahmottaa yrityksen taloushallintoon liittyvän ongelman ja työstää sille ratkaisun
- osaa soveltaa omaa osaamistaan käytännön projektissa
- osaa toteuttaa käytännössä projektikokonaisuuden ja sen vaatimat osatehtävät

Sisältö

Opintokokonaisuus koostuu yhdestä tai useammasta projektista riippuen niiden laajuudesta.

- projektisuunnitelman ja sopimuksen teko
- projektin organisointi ja käytännön toteutus
- yhteydenpito toimeksiantajaan
- kirjallisen raportin laadinta
- tulosten esitys
- oppimispäiväkirjan laadinta

Suoritustapa ja arviointi

Työ tehdään yksilö- tai ryhmätyönä. Projektin ja sen osien vastuullinen suorittaminen. Itsearviointi, toimeksiantajan arviointi sekä ohjaajan arviointi asteikolla 0-5.

Opiskelumateriaali

Repussa olevat projektiohjeet sekä projektikohtainen muu materiaali.

04LIY801 Ideasta yritystoiminnaksi 10 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää liiketoiminnan eri osa-alueiden kytkeytymisen toisiinsa
- osaa analyttisesti tarkastella ja suunnitella liiketoiminnan eri osa-alueita
- osaa lainsäädännön vaateet yritystoimintaa käynnistettäessä, eri yritysmuotoja perustettaessa ja hallinnoitaessa sekä markkinoilla kilpailtaessa
- ymmärtää kirjausketjun tositteesta tuloslaskelmaan ja taseeseen
- osaa laatia perustettavan yrityksen rahoitussuunnitelmat ja arvioida toiminnan kannattavuutta sekä tuntee kotimaiset ja kansainväliset maksutavat.

04LIY801/1 LASKENTATOIMI JA RAHOITUSSUUNNITTELU 5 OP

Osio 1: Laskentatoimi 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa laatia pienen yrityksen kirjanpidon ja tilinpäätöksen
- ymmärtää kahdenkertaisen kirjanpidon ja arvonnisäveron periaatteet.

Sisältö

Kirjanpitovelvollisuus yritystoiminnassa, kirjanpidon peruskäsitteet, tiliryhmät ja kirjaussäännöt, hankintamenojaksottaminen, tositteet, tililuettelot ja hyvityslaskut, liiketapahtumien kirjaamisperusteet, arvonnisäveron kirjaukset, tilinpäätösasiakirjat; tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitustehtävät ja tentti.

Osio 2: Rahoitussuunnittelu 2 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa laatia alkavan yrityksen liiketoimintasuunnitelman talouslaskelmat
- osaa arvioida hankkeen kannattavuutta
- tuntee tavanomaiset kotimaiset ja kansainväliset maksutavat.

Sisältö

Investointi- ja käyttöpääoman tarvelaskelmat, myyntikatetarvelaskelma ja myyntibudjetti, kolmen ensimmäisen vuoden tulos- ja rahoitusbudjetit, ensimmäisen vuoden kuukausikohtainen kassabudjetti ja tase-ennuste, yrityksen toimintaa kuvaavat tunnusluvut, kotimaiset ja kansainväliset maksutavat.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot, harjoitustehtävät, oman ryhmän yrityksen liiketoimintasuunnitelman laskelmat ja opettajan arviointi.

Edeltävät opinnot

Yrittäjyysopinnot, Asiakassuhteet ja markkinointi, Yrityksen juridinen toimintaympäristö.

Opiskelumateriaali

Tomperi Soile, 2009: Käytännön kirjanpito ja harjoituskirja, Edita Oyj.

04LIY801/LIIKETOIMINTAOIKEUS JA -SUUNNITELMA 5 OP

Osio 1: Liiketoimintaoikeus 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee liiketoiminnan käynnistämisen ja harjoittamisen kannalta merkityksellisen lainsäädännön
- ymmärtää eri liiketoimintayhteisöjen oikeudellisen sääntelyn perusperiaatteet
- osaa perustaa erilaisia oikeushenkilöitä, osaa toimia sekä yrittäjänä että toimihenkilönä eri yritysmuodoissa

- osaa sopimuskumppanina arvioida eri yritysmuotoihin liittyvät oikeudelliset riskit.

Sisältö

Liiketoiminnan aloittamisen oikeudelliset edellytykset, henkilöyhtiöt, osakeyhtiö, osuuskunta, eurooppayhtiöt, rahanpesu, kilpailuoikeus, yrityssaneeraus ja konkurssi.

Suoritustapa ja arviointi

Osio muodostuu luennoista, harjoitustehtävistä, luentoja täydentävästä kirjallisesta materiaalista sekä tentistä. Osaamisen arviointi perustuu periodin päätteeksi järjestettävän tenttiin sekä tehtäviin.

Osio 2: Liiketoimintasuunnitelma 2 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa soveltaa aikaisemmin opittuja asioita liiketoiminnan suunnittelussa
- ymmärtää liiketoiminnan osa-alueiden kytkeytymisen toisiinsa
- osaa tarkastella ja kehittää liiketoiminnan eri osa-alueita tietyssä toimintaympäristössä
- osaa hahmottaa ja hallita yhteistoimintaverkostoja
- osaa laatia ja toteuttaa ammattimaisia presentaatioita suurelle yleisölle.

Sisältö

Toimintaympäristön analysointi, markkinointisuunnitelma ja liiketoimintasuunnitelma.

Suoritustapa ja arviointi

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen ryhmätyönä, luennot ja liiketoimintasuunnitelman arviointi.

Edeltävät opinnot

Yrittäjyysopinnot, Asiakassuhteet ja markkinointi, Yrityksen juridinen toimintaympäristö

Opiskelumateriaali

Luentomateriaali ja opettajan erikseen ilmoittama muu materiaali.

04TUT600 Tutkimusorientaatio 10 op

04TUT601 TUTKIMUSPROSESSI 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee tieteellisen tutkimuksen periaatteet, lähestymistavat ja tavallisimmat yhteiskuntatieteiden tutkimusmenetelmät
- tuntee tutkimustyön vaiheet
- oppii arvioimaan menetelmien soveltuvuutta
- oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta
- pystyy suorittamaan tavallisimmat tilastolliset analyysit
- oppii ymmärtämään tilastollisten tutkimusraporttien sisältöä.

Sisältö

Yleiset kvantitatiiviset ja kvalitatiiviset menetelmät. Tutkimusongelman ymmärtäminen ja eri menetelmien soveltuvuus tutkimustarpeisiin. Tiedon luotettavuus ja yleistettävyyys. Tutkimussuunnitelman laatiminen ja pienimuotoisen tutkimuksen toteuttaminen.

Edeltävät opinnot

Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, oppimistehtävät, tutkimuksen suorittaminen ja esittäminen ja/tai tentti.

Arviointi asteikolla 1 – 5.

Opiskelumateriaali

Opiskelumateriaalina ovat luennot sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali. Muuna, tukevana, opiskelumateriaalina: Heikkilä Tarja. 2005. 5-6. painos Tilastollinen tutkimus. Edita Prima OY, Helsinki.

Huom.

Tutkimusprosessin jatkon 5 op suoritus on vaihtoehtoinen:

04TUT602 KVANTITATIIVISET MENETELMÄT JA RAPORTOINTI 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- oppii käyttämään SPSS-ohjelmistoa analyysivälineenä
- oppii tilastollisen päätöksenteon
- ymmärtää tilastollisen riippuvuuden merkityksen
- oppii valitsemaan sopivan menetelmän ja käyttämään niitä kriittisesti
- ymmärtää tutkimustekstin rakenteen ja kieliasun vaatimukset

- osaa hankkia tietoa itsenäisesti ja soveltaa lähteitä kriittisesti
- hallitsee abstraktin kirjoittamisen.

Sisältö

SPSS-ohjelmisto analyysivälineenä. Havaintomatriisin luominen ja käsittely. Frekvenssijakaumat, tunnusluvut ja graafinen esittäminen. Tilastollisen riippuvuuden tutkiminen. Hypoteesien testaaminen. Monimuuttujamenetelmät. Tutkimustekstin rakenne ja kieliasu. Tiedon hankinta ja lähteiden kriittinen soveltaminen. Abstraktin kirjoittaminen.

Edeltävät opinnot

Tutkimusprosessi.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, oppimistehtävät, mahdolliset projektityöt ja raportointi.

Opiskelumateriaali

Kniivilä, S., Lindblom-Ylänne, S., Mäntynen, A. 2007. Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. Porvoo: WSOY.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Luennot sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali.

04TUT603 KVALITATIIVISET MENETELMÄT JA RAPORTOINTI 5 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- sisäistää kvalitatiivisen tutkimuksen taustalla olevan ajattelun mallit
  - osaa laatia perustellun kvalitatiivisin menetelmin toteutettavan tutkimussuunnitelman
  - osaa arvioida kvalitatiivisen tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia tutkimustavan omista lähtökohdista käsin
  - ymmärtää tutkimustekstin rakenteen ja kieliasun vaatimukset
- osaa hankkia tietoa itsenäisesti ja soveltaa lähteitä kriittisesti
- hallitsee abstraktin kirjoittamisen.

Sisältö

Kvalitatiivinen lähestymistapa yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Erilaiset tutkimusasetelmat. Kvalitatiiviseen tutkimusstrategiaan perustuvan tutkimussuunnitelman laatiminen. Tutkimusaineiston tulkinta ja analysointi.

Tutkimustekstin rakenne ja kieliasu. Tiedon hankinta ja lähteiden kriittinen soveltaminen. Abstraktin kirjoittaminen.

Edeltävät opinnot

Tutkimusprosessi.

Suoritustapa ja arviointi

Luennot ja harjoitustyöt.

Opiskelumateriaali

Kniivilä, S., Lindblom-Ylänne, S., Mäntynen, A. 2007. Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. Porvoo: WSOY.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Luennot sekä luennoilla erikseen ilmoitettava materiaali.

Vaihtoehtoiset ammattiopinnot 22 op

ks. kuvaukset Liiketalouden vaihtoehtoiset ammattiopinnot 2010-11. Vaihtoehtoisten ammattiopintojen tarjonta vaihtunee vuosittain.

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP

Vapaasti valittavat opinnot voidaan valita oman koulutusyksikön tai Lahden ammattikorkeakoulun muiden koulutusyksiköiden tarjonnasta. Opintoja voidaan valita myös muista kotimaisista ja ulkomaisista korkeakouluista. Opinnot tulee hyväksyttävä osaksi opintosuunnitelmaa.

HARJOITTELU 30 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija perehtyy alansa ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. Opiskelija laajentaa ja syventää ammatillista osaamistaan ja valmentautuu alansa työelämän vaatimuksiin. Työharjoittelu on siten osa ammattiinkasvamisprosessia. Työharjoittelun kesto on 30 op. Ryhmät suorittavat työharjoittelun 30 op yhtäjaksoisesti 3. lukuvuoden kevätlukukaudella. Opiskelija hankkii työharjoittelupaikan itse ja opettajat valvovat työharjoittelua. Työharjoittelusta on erikseen ohjeet raportointiin, seminaariin ja arviointiin.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP

Osaamistavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia käyttää tietojaan ja taitojaan omaan koulutusalaansa liittyvän työelämälähtöisen aiheen tutkimisessa ja kehittämisessä. Opinnäytetyö on prosessi, johon kuuluvat tieto- ja taitoperustan hankkiminen, aiheen valinta, tutkimustyön suunnittelu ja toteutus, raportointi ja työn esittäminen sekä opinnäytetyön arviointi. Opinnäytetyön aloittaminen edellyttää, että opiskelija on suorittanut pääosan oman suuntautumisensa ammattiopinnoista.

Suoritustapa ja arviointi

Opinnäytetyö voidaan tehdä yksin tai toisen opiskelijan kanssa. Opinnäytetyö tehdään pääohjaajan tukemana. Lopullisen opinnäytetyön arvioinnin suorittaa liiketalouden nimeämät kaksi henkilöä. Ohjeet opinnäytetyön raportointiin, seminaareihin ja arviointiin löytyvät liiketalouden verkosta.

YHTEYSTIEDOT

Lahden ammattikorkeakoulu Liiketalouden ala

Ståhlberginkatu 4B
15110 Lahti
Puh. (03) 828 19
Faksi (03) 828 2635

Koulutuspäällikkö Erja Turunen

Opintotoimisto
Puh. (03) 828 2604 ja 828 2605
Sähköposti: liiketalous@lamk.fi
Opintotoimiston aukioloajat:
ma, ti, ja to klo 9.00 - 15.00
ke klo 9.00 – 17.30
pe klo 9.00 - 14.00

Koulutussuunnittelija Enni Rantahalme
Nuorten koulutus, puh. (044) 708 0775

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@lamk.fi

YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

LIIKETALOUDEN KOULUTUSOHJELMA.

Markkinointi
Taloushallinto
Johtaminen ja viestintä
Yrittäjyyspolku

Yliopettaja Marjatta Pasanen
Puh. (03) 828 2612

KANSAINVÄLISEN KAUPAN
KOULUTUSOHJELMA
Yliopettaja Maija Romo
Puh. (03) 828 2613

LIIKETOIMINNAN LOGISTIIKAN KOULUTUSOHJELMA

Yliopettaja Maija Romo
Puh. (03) 828 2613

DEGREE PROGRAMME IN INTERNATIONAL BUSINESS

Yliopettaja Maija Romo
Puh. (03) 828 2613

LUONNONTIETEIDEN ALA

TIETOJENKÄSITTELYN KOULUTUSOHJELMA

Yliopettaja Harri Kokkonen
Puh (050) 380 8309

DEGREE PROGRAMME IN BUSINESS INFORMATION TECHNOLOGY

Yliopettaja Torsti Rantapuska
Puh. (050) 526 5867

LIIKETALOUDEN YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

YRITTÄJYYDEN JA LIIKETOIMINTAOSAAMISEN KOULUTUSOHJELMA

Yliopettaja Sanna Virtainlahti
Puh (044) 708 0692

MASTER'S PROGRAMME IN INTERNATIONAL BUSINESS MANAGEMENT

Yliopettaja Brett Fifield
Puh (050) 502 0698